

Osuuskunta Tradeka

Jäsenille jäsenetuna tarjottujen palveluiden
hiilijalanjälkiselvitystyön tulokset

TRADEKA

Laskennan asiantuntijat | UseLess Company Oy

Paavo Tertsunen
Maija Leino

Yhteydenotot laskennasta

Maija Leino

3.3.2021

maiya.leino@useless.fi

Sisällys

Tiivistelmä	3
1. Laskennan tavoitteet	4
1.1 Laskennan tavoitteet, käyttötarkoitus ja suunniteltu kohdeyleisö	4
2. Hiilijalanjälkiselvityksen soveltamisala	5
2.1 Järjestelmän rajat	5
2.2 Tietoa ja tiedon laatua koskevat vaatimukset ja tehdyt oletukset	6
2.3 Hiilijalanjälkiselvityksen rajoitukset	6
3. Hiilijalanjälkiselvityksen tulokset	7
3.1 Laskennassa käytetyt päästökertoimet ja hiili-inteensiteetit	7
3.2 Etujen hintaoletukset	7
3.3 Laskennan tulokset	8
4. Lähteet	11

Tiivistelmä

Osuuskunta Tradeka palkitsee jäseniään tarjoamalla heille tuntevia jäsenetuja. Jäsenille tarjotaan sekä vuosietuja että kuukausittain vaihtuvia extraetuja. Lisäksi jäsenet voivat merkitä Tradekan tuotto-osuuksia. Tämän selvitystyön tavoitteena oli arvioida Osuuskunta Tradekan jäsenten jäsenpalveluinaan käyttämien etujen hiilijalanjälki. Selvitystyössä huomioitiin kaikki 40 Tradekan jäsenistölle suunnattua etua. Osuuskunta Tradeka halusi arvioida jäsenetujen hiilijalanjäljen viestiäkseen siitä jäsenistölleen ja käyttääkseen tietoa muussa sisäisessä ympäristövastuutyössä.

Laskennassa käytettiin Osuuskunta Tradekan toimittamaa tietoa jäseneduistaan sekä sekundääridataa kirjallisuudesta. Laskennassa hyödynnettiin sekä kirjallisuudesta saatuja päästökertoimia jäsenpalveluihin kuuluville tuotteille että Suomen ympäristökeskuksen ENVIMAT-mallia ja UseLess Companyn Restel Oy:n ravintoloille laskemia hiili-intensiteettejä. Jäsenetuina käytettyjen palveluiden hiilijalanjälki laskettiin joko käyttämällä tuotekategoriakohtaista hiili-intensiteettiä eli kulutettua euroa kohden aiheutuvaa ilmastokuormaa, kg CO₂ / €, tai tuotekohtaista hiilijalanjälkeä kirjallisuudesta silloin, kun tuote tai palvelu, johon etu kohdistuu, oli yksilöitävissä.

Jäsenetujen hiilijalanjäljet jaoteltiin seuraaviin suuruusluokkiin: alle 1 kg CO₂e, 1-10 kg CO₂e, 10-100 kg CO₂e ja yli 100 kg CO₂e.

1. Laskennan tavoitteet

1.1 Laskennan tavoitteet, käyttötarkoitus ja suunniteltu kohdeyleisö

Tämän selvitystyön tavoitteena oli arvioida Osuuskunta Tradekan jäsenten jäsenpalveluinaan käyttämien etujen hiilijalanjälki. Selvitystyössä huomioitiin kaikki 40 Osuuskunta Tradekan jäsenistölle suunnattua etua, joista osa oli kampanjaluontoisia, ja osa vakituisia etuja. Osuuskunta Tradeka halusi selvittää jäsenetujen hiilijalanjäljen viestiäkseen siitä jäsenistölleen ja käyttääkseen tietoa muussa sisäisessä ympäristövastuutyössä.

Tässä raportissa on kuvattu jäseneduille toteutetun selvitystyön toteutus, oletukset ja niiden vaikutukset tuloksiin ja selvitystyön tulokset. Raportti sisältää kaiken päästökertoimiin ja laskennan rakenteeseen liittyvän dokumentaation ja pyrkii avaamaan tehtyjä ratkaisuja avoimesti. Raportin lisäksi Osuuskunta Tradeka sai käyttöönsä Excel-tiedostoon kootun laskennan.

2. Hiilijalanjälkiselvityksen soveltamisala

2.1 Järjestelmän rajat

Laskentaan sisällytettiin Osuuskunta Tradekan nimeämät jäsenedut. Luettelo huomioituista jäseneduista on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Osuuskunta Tradekan laskennassa huomioidut jäsenedut

Etu	Edun kuvaus
Ravintolapalvelut	20 % alennus Martinoissa
Kirjat ja lehdet	Jäsenkirje
Polttoaine	Alennusta polttonesteistä St1- ja Shell-asevilla
Majoituspalvelut	Mökkiviikonloput Kisiksessä (150 €)
Ravintolapalvelut	20 % alennus O'Learys- ravintoloissa
Ravintolapalvelut	20 % alennus Hemingway's- ravintoloissa
Ravintolapalvelut	20 % alennus Wanhoissa Mestareissa
Kirjat ja lehdet	50 % alennus Pellervon lehdistä
Tietoliikenne	Kuluttajan digilehti ilmaiseksi
Kulttuuri ja vapaa-aika	Ilmaiseksi Valokuvataiteen museoon
Kulttuuri ja vapaa-aika	20 % alennus Pajulahdessa
Terveydenhuolto	Paljon erilaisia etuja Symsamilla
Majoituspalvelut	Etuja ja alennuksia Scandicin hotelleissa
Ruoka, päivittäistavara	3 % alennusta ruokaostoksista kauppahalli24.fi:ssä
Huoltoasemapalvelut	40 % alennusta autopesuista
Ruoka, päivittäistavara	20 % alennus Restelin HelmiSimpukoissa
Ravintolapalvelut	20 % alennus Isey Skyr Barissa
Ravintolapalvelut	RAX Pizzabuffeteissa ruoasta ja juomasta 20 % alennus
Ravintolapalvelut	20 % alennus Taco Belleissä
Ravintolapalvelut	20 % alennus Burger Kingeissä
Ravintolapalvelut	20 % alennus Food&Events- ravintoloissa
Ravintolapalvelut	20 % alennus Restelin ruokaravintoloissa
Siivouspalvelut	25 % alennus ONNI hoivan kotisiivouksista
Vakuutuspalvelut	10 % alennus Turvan vakuutuksista

Kirjat ja lehdet	Ilmainen postikorttilajitelma
Huoltoasemapalvelut	Kaksi Perfect Premium- pesua yhden hinnalla
Ravintolapalvelut	Ruokaravintoloiden mukaan otettavat annokset - 30 %
Ravintolapalvelut	Talon kuohuviini etuhintaan ruokaravintoloissa
	Tuotto-osuus
Ravintolapalvelut	30 % alennus ostoista Restel-ravintoloissa
Ravintolapalvelut	30 % alennus ostoista Restel-ravintoloissa
Ruoka, päivittäistavara	Kauppahalli24.fi: 10 € alennus yli 80 € ruokaostoksista
Ruoka, päivittäistavara	Kauppahalli24.fi: 10 € alennus yli 80 € ruokaostoksista
Terveydenhuolto	Aurinkolasit 30 % alennuksella, Syntam
Terveydenhuolto	Aurinkolasit 30 % alennuksella, Syntam
Kulttuuri ja vapaa-aika	Pajulahden liikuntalomalle 4 vrk 3:n hinnalla
Kulttuuri ja vapaa-aika	Ilmainen etäkeikkalippu SemiLiveen, 500 kpl
Ravintolapalvelut	Kahden RAX buffetin ostajalle 25 % alennus
Kulttuuri ja vapaa-aika	Pajulahdessa 2–5 vuorokauden pääsiäislomat nyt 25 %
Kulttuuri ja vapaa-aika	Kisakeskus: pääsiäislomasta 20 % alennus
Ravintolapalvelut	Ravintola Central: 30 % ale ruoka-annoksista & talon viinit 15 €/pullo
Katsastuspalvelut	Alennus katsastuspalveluista

2.2 Tietoa ja tiedon laatua koskevat vaatimukset ja tehdyt oletukset

Laskennassa on käytetty Osuuskunta Tradekan toimittamaa tietoa jäseneduistaan sekä sekundääridataa kirjallisuudesta. Laskennassa hyödynnettiin sekä kirjallisuudesta saatuja kertoimia jäsenpalveluihin kuuluville tuotteille että Suomen ympäristökeskuksen ENVIMAT-mallia (SYKE 2019). Restel Oy:n ravintoloille käytettiin UseLess Companyn ravintoloille laskemia hiili-intensiteettejä vuodelta 2019.

2.3 Hiilijalanjälkiselvityksen rajoitukset

Tämä laskenta keskittyy ilmastonmuutosvaikutusten arviointiin eikä arvioinnin pohjalta voi päätellä suoraan suorituskykyä muiden ympäristövaikutusten näkökulmasta. Laskenta on toteutettu syksyllä 2020 ja hiilijalanjälki edustaa tilannetta vuoden 2020 jäsenetujen osalta.

3. Hiilijalanjälkiselvityksen tulokset

3.1 Laskennassa käytetyt päästökertoimet ja hiili-intensiteetit

Osuuskunta Tradekan jäsenetuina käyttämien palveluiden hiilijalanjälki laskettiin joko käyttämällä tuotekategoriakohtaista hiili-intensiteettiä eli kulutettua euroa kohden aiheutuvaa ilmastokuormaa, kg CO₂ / €, tai tuotekohtaista hiilijalanjälkeä kirjallisuudesta silloin, kun tuote tai palvelu, johon etu kohdistuu oli yksilöitävissä. Suurin osa laskennassa käytetyistä hiili-intensiteettikertoimista on Suomen ympäristökeskuksen ENVIMAT - Suomen kansantalouden ympäristölaajennettu panos-tuotomallista (2019). Käytetyt hiili-intensiteetit SYKEN ENVIMAT-mallista on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Laskennassa käytetyt hiili-intensiteetit ENVIMAT-mallista

Kategoria	Palvelun hiili-intensiteetti [kg CO ₂ /€]	Lähde
Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut	0,2	SYKE 2019
Kirjat ja lehdet	0,2	SYKE 2019
Majoituspalvelut	0,4	SYKE 2019
Tietoliikenne	0,1	SYKE 2019
Lääkevalmisteet, hoitolaitteet ja -tarvikkeet	0,2	SYKE 2019
Majoituspalvelut	0,4	SYKE 2019
Kasviperäiset elintarvikkeet	0,6	SYKE 2019
Eläinperäiset elintarvikkeet	1,1	SYKE 2019
Muut palvelut	0,2	SYKE 2019
Vakuutus	0,1	SYKE 2019
Henkilökohtaiset tavarat	0,3	SYKE 2019
Alkoholijuomat	0,3	SYKE 2019

Lisäksi laskennassa käytettiin Restel Oy:n ravintoloille laskettuja hiili-intensiteettejä. Jäseneduille, joiden hiilijalanjälki selvitettiin erillisellä laskennalla, on esitetty tarkemmat laskentaperusteet tämän raportin ohessa toimitetussa työkalussa. Noin kolmannekselle jäseneduista tehtiin yksityiskohtaisempi selvitys. Tradekan tuotto-osuuksien merkitsemistä ei tässä laskennassa tarkasteltu lainkaan.

3.2 Etujen hintaoletukset

Hiili-intensiteettiin perustuvan laskennan keskeinen oletus on tuotteen tai palvelun hinta. Suoritettua hiilijalanjälkilaskentaa varten selvitettiin jäsenetujen kohteena olevien palvelujen hinnastoja ja hyödynnettiin niitä laskennan lähtötietoina. Tässä selvityksessä tarkasteltiin palvelun normaali- eli kokonaishintaa, eikä siitä saatavaa alennusta tai alennuksen jälkeistä hintaa. Esimerkiksi ravintoloiden osalta palvelun hinnaksi oletettiin yhtäläisesti 10 €, jotta niiden keskinäiset hiilijalanjäljet ovat mahdollisimman vertailukelpoisia. Joidenkin jäsenetujen hinnat jouduttiin arvioimaan, sillä palvelujen tarkkoja hintoja ei ollut saatavilla.

Palvelujen hintaoletukset on esitetty tämän raportin ohessa toimitetussa työkalussa, jossa niitä on paremman tiedon valossa mahdollista myös päivittää. UseLess Company suosittelee tarkistamaan jäsenetulaskennan hintaoletukset säännöllisesti. Jäsenkirje ja postikorttilajitelma ovat ainoat ilmaiset jäsenedut.

3.3 Laskennan tulokset

Hiilijalanjälkilaskennan tulokset yläluokkiin jaoteltuina on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Laskennan tulokset

Alle 1 kg CO ₂ e	1-10 kg CO ₂ e	11-100 kg CO ₂ e	Yli 100 kg CO ₂ e
Jäsenkirje	20 % alennus Martinoissa	Kahden RAX buffetin ostajalle 25 % alennus	Mökkiviikonloput Kisiksessä (150 €)
Ilmainen etäkeikkalippu SemiLiveen, 500 kpl	20 % alennus O'Learys- ravintoloissa	3 % alennusta ruokaostoksista kauppahalli24.fi:ssä	Kisakeskus: pääsiäislomasta 20 % alennus
40 % alennusta autopesuista	20 % alennus Wanhoissa Mestareissa	Paljon erilaisia etuja Symsamilla	Alennusta polttonesteistä St1- ja Shell- asemilla
Ilmainen postikorttilajitelma	20 % alennus Restelin HelmiSimpukoissa	Etuja ja alennuksia Scandicin hotelleissa	Pajulahden liikuntalomalle 4 vrk 3:n hinnalla
Kaksi Perfect Premium pesua yhden hinnalla	30 % alennus ostoista Restel- ravintoloissa	20 % alennus Pajulahdessa	Pajulahdessa 2–5 vuorokauden pääsiäislomat nyt 25 %
Talon kuohuviini etuhintaan ruokaravintoloissa	Aurinkolasit 30 % alennuksella, Symsam	Kauppahalli24.fi: 10 € alennus yli 80 € ruokaostoksista	
20 % alennus Hemingway's- ravintoloissa	20 % alennus Restelin ruokaravintoloissa	Alennus katsastuspalveluista	
	Ruokaravintoloiden mukaan otettavat annokset - 30 %		
	Ravintola Central: talon viinit 15 €/pullo, valkoviini		
	Ravintola Central: talon viinit 15 €/pullo, punaviini		
	Kuluttajan digilehti ilmaiseksi		
	50 % alennus Pellervon lehdistä		
	Ilmaiseksi Valokuvataiteen museoon		
	20 % alennus Food&Events- ravintoloissa		
	20 % alennus Isey Skyr Barissa		
	20 % alennus Taco Belleissä		
	20 % alennus Burger Kingeissä		
	RAX Pizzabuffeteissa ruoasta ja juomasta 20 % alennus		
	Ravintola Central: 30 % ale ruoka- annoksista		
	25 % alennus ONNI hoivan kotisiivouksista		
	10 % alennus Turvan vakuutuksista		

Suurimpaan hiilijalanjälkiluokkaan kuuluu tulosten perusteella pääosin majoituspalveluita, joiden hinnat ovat muita etuja selvästi suurempia, sekä polttoaine-edut ST1- ja Shell-asevilla. Tulosten osalta on kuitenkin hyvä tiedostaa, että kahden tai useamman tuotteen tai palvelun tarkempi keskinäinen vertailu edellyttää vertailevaa hiilijalanjälkilaskentaa. Näin ollen tämän selvityksen tulokset ovat pitkälti suuntaa antavia, ja antavat hyvän kokonaiskuvan niiden keskinäisistä suuruusluokista.

UseLess Company suosittaa, että selvityksen tuloksia päivitetään vuosittain vähintään siten, että se vastaa ajantasaisia jäsenetuja, ja että niiden hintataso kuvastaa mahdollisimman hyvin todellista tilannetta. Päivityksen yhteydessä tulisi kartoittaa myös palveluita tarjoavien yritysten mahdollisesti itse toteuttamat laskennat ja selvitykset. UseLess myös suosittaa selvittämään suosituimpia ja käytetyimpiä jäsenetuja Tradekan jäsenistöltä. Saadun tiedon pohjalta voidaan lähteä kokoamaan yksityiskohtaisempia tuloksia juuri näiden etujen osalta, ja tarjoamaan entistä tarkempaa tietoa ilmastopäästöistä.

4. Lähteet

Euroopan komissio. 2015. STUDY ON ACTUAL GHG DATA FOR DIESEL, PETROL, KEROSENE AND NATURAL GAS.

Saatavilla:

<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Study%20on%20Actual%20GHG%20Data%20Oil%20Gas%20Final%20Report.pdf>

Hochschorner, E., Dan, G., Moberg, Å. 2015. Carbon footprint of movie distribution via the internet: a Swedish case study. Julkaisu saatavilla: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0959652614009421>

Luxottica Group. 2013. Ray Ban EPD. Saatavilla: <https://fliphtml5.com/gzxd/ebri/basic>

Moberg, Å., Johansson, M., Finnveden, G., Jonsson, A. 2007. Screening environmental life cycle assessment of printed, web based and tablet e-paper newspaper. Saatavilla: <https://at.twosides.info/wp-content/uploads/sites/7/2011/09/07-12-Life-cycle-of-print-and-e-media-KTH-Stockholm.pdf>

Motiva. 2018. CO₂-päästökertoimet. Saatavilla:

https://www.motiva.fi/ratkaisut/energiankaytto_suomessa/co2-paastokertoimet

Pöyry. 2009. Vesilaitosten ilmastomyönteinen toiminta -tuloksia kehityshankkeesta. Saatavilla:

<https://docplayer.fi/166504-Vesilaitosten-ilmastonmyonteinen-toiminta-tuloksia-kehityshankkeesta.html>

Rinaldi, S., Bonamente, E., Scrucca, F., Mereico, M., C. 2016. Water and Carbon Footprint of Wine: Methodology Review and Application to a Case Study. Julkaisu saatavilla:

https://www.researchgate.net/publication/304811297_Water_and_Carbon_Footprint_of_Wine_Methodology_Review_and_Application_to_a_Case_Study

Rugani, B., Vazquez-Rowe I., Benefetto G., Benetto, E. 2013. A comprehensive review of carbon footprint analysis as an extended environmental indicator in the wine sector. Julkaisu saatavilla:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0959652613002801>

Saarinen, M., Kaljonen, M., Niemi, J., Antikainen, R., Hakala, K., Hartikainen, H., Heikkinen, J., Joensuu, K., Lehtonen, H., Mattila, T., Nisonen, S., Ketoja, E., Knuutila, M., Regina, K., Rikkonen, P., Seppälä, J., Varho, V. 2019. Ruokavaliomuutoksen vaikutukset ja muutosta tukevat politiikkayhdistelmät: RuokaMinimi-hankkeen loppuraportti. Saatavilla:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161742/VNTEAS_47_Ruokavaliomuutoksen%20vaikutukset.pdf?sequence=1&isAllowed=y

SYKE. 2019. Julkisten hankintojen ja kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjälki ja luonnonvarojen käyttö.

Saatavilla:

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/300737/SYKEra_15_2019_korjattu_26_02_2020.pdf?sequence=4&isAllowed=y

UseLess Company. 2020-2021. Hiilijalanjälkilaskenta Osuuskunta Tradekalle ja Restel Oy:lle.

Hiilijalanjätkiselvitystyön tulokset

UseLess

VTT. 2010. Aikakauslehden hiilijalanjälki. Saatavilla:

https://projectsites.vtt.fi/sites/leader/www.vtt.fi/sites/leader/en/aikakauslehden_hiilijalanjalki_2010.pdf

VTT. 2017. Lipasto-tietokanta. <http://lipasto.vtt.fi/>